

Methods of Developing Creativity During Extracurricular Learning Hours

Erkinov Ozodbek Faxriddin o'g'li

Student of the Pedagogy Program, Faculty of Pedagogy, Andijan State Pedagogical
Institute

Abstract

This article analyzes effective methods for developing students' creative thinking skills during extracurricular learning activities. It highlights the role of independent learning, student clubs, project-based activities, training sessions, intellectual games, and activities organized through digital technologies in enhancing students' creativity. The study also examines the pedagogical and psychological factors involved in fostering creativity and scientifically substantiates the use of innovative approaches in the educational process. Furthermore, the article demonstrates how extracurricular activities contribute to the development of students' independent thinking, problem-solving abilities, and professional competencies.

Keywords

creativity, creative thinking, extracurricular activities, independent learning, innovative approach, pedagogical technologies, creative activity, student engagement, interactive methods, professional competence.

Auditoriyadan tashqari soatlarda kreativlikni rivojlantirish usullari

Andijon davlat pedagogika instituti pedagogika fakulteti Pedagogika yo'nalishi
talabasi Erkinov Ozodbek Faxriddin o'g'li

ozodbekerkiboyev205@gmail.com

Annotatsiya. Mazkur maqolada auditoriyadan tashqari mashg'ulotlar jarayonida talabalarning kreativ fikrlash ko'nikmalarini rivojlantirishning samarali usullari tahlil qilingan. Shuningdek, mustaqil ta'lim, to'garaklar, loyiha ishlari, treninglar, intellektual

"KELAJAK TEKNOLOGIYALARI VA SUN'IY INTELLEKT"
nomli respublika ilmiy-amaliy masofaviy konferensiyasi
VOLUME-1, ISSUE-3, 2026

o'yinlar hamda raqamli texnologiyalar asosida tashkil etiladigan faoliyatlarning talaba ijodkorligini oshirishdagi o'rni yoritilgan. Maqolada kreativlikni shakllantirishning pedagogik va psixologik omillari, ta'lim jarayonida innovatsion yondashuvlardan foydalanish masalalari ilmiy jihatdan asoslab berilgan. Auditoriyadan tashqari faoliyatlar orqali talabalarning mustaqil fikrlashi, muammoli vaziyatlarga yechim topish qobiliyati va kasbiy kompetensiyalarini rivojlantirish imkoniyatlari ko'rsatib o'tilgan.

Kalit so'zlar: kreativlik, kreativ fikrlash, auditoriyadan tashqari faoliyat, mustaqil ta'lim, innovatsion yondashuv, pedagogik texnologiyalar, ijodkorlik, talaba faolligi, interfaol metodlar, kasbiy kompetensiya.

Kirish

Bugungi globallashuv va axborot texnologiyalari jadal rivojlanayotgan davrda ta'lim tizimi oldiga zamonaviy, mustaqil fikrlovchi hamda kreativ yondasha oladigan mutaxassislarini tayyorlash vazifasi qo'yilmoqda. Shu sababli oliy ta'lim muassasalarida talabalarning kreativ fikrlash ko'nikmalarini rivojlantirish muhim pedagogik masalalardan biri sifatida qaralmoqda. Kreativlik shaxsning yangicha g'oya yaratishi, muammolarga noodatiy yondashuvi hamda innovatsion qarorlar qabul qilish qobiliyatini ifodalaydi. Mazkur sifatlarni rivojlantirish esa nafaqat auditoriya mashg'ulotlari, balki auditoriyadan tashqari faoliyatlar orqali ham samarali amalga oshiriladi. Auditoriyadan tashqari mashg'ulotlar talabalarning erkin fikrlashi, mustaqil izlanishi va ijodiy salohiyatini namoyon etishi uchun keng imkoniyat yaratadi. Xususan, turli to'garaklar, loyiha ishlari, treninglar, munozaralar, intellektual o'yinlar hamda raqamli platformalar asosida tashkil etilgan faoliyatlar yoshlarning kreativ kompetensiyalarini rivojlantirishga xizmat qiladi. Bunday faoliyatlar jarayonida talabalar o'z qiziqishlari va qobiliyatlarini erkin namoyon etib, muammolarni hal qilishning yangi usullarini ishlab chiqishga intiladilar.

Shuningdek, auditoriyadan tashqari faoliyatlar ta'lim samaradorligini oshirish

"KELAJAK TEKNOLOGIYALARI VA SUN'IY INTELLEKT"
nomli respublika ilmiy-amaliy masofaviy konferensiyasi
VOLUME-1, ISSUE-3, 2026

bilan bir qatorda talabalarda ijtimoiy faollik, kommunikativ kompetensiya va jamoada ishlash ko'nikmalarini ham shakllantiradi. Zamonaviy pedagogik texnologiyalar hamda innovatsion yondashuvlardan foydalanish esa kreativ muhitni tashkil etishda muhim omil hisoblanadi.

Mazkur maqolada auditoriyadan tashqari soatlarda kreativlikni rivojlantirishning pedagogik imkoniyatlari, samarali usullari hamda ularning talaba shaxsini shakllantirishdagi ahamiyati ilmiy-nazariy jihatdan tahlil qilinadi.

Asosiy qism

Hozirgi kunda ta'lim jarayonida talabalarning kreativ fikrlashini rivojlantirish muhim pedagogik vazifalardan biri hisoblanadi. Kreativlik shaxsning yangilik yaratishga intilishi, mavjud muammolarga noodatiy yondashuvi hamda innovatsion g'oyalarni ilgari surish qobiliyatida namoyon bo'ladi. Talabalarda bunday sifatlarni shakllantirishda auditoriyadan tashqari mashg'ulotlarning o'rni alohida ahamiyat kasb etadi. Chunki darsdan tashqari faoliyat jarayonida talabalar o'z qiziqishlari asosida erkin faoliyat olib boradilar va bu jarayon ijodiy fikrlashni rivojlantirish uchun qulay muhit yaratadi. Auditoriyadan tashqari faoliyatlarning eng samarali shakllaridan biri turli fan va qiziqishlarga asoslangan to'garaklar hisoblanadi. Bunday to'garaklarda talabalar mustaqil izlanish olib boradi, yangi g'oyalarni ishlab chiqadi hamda o'z ijodiy imkoniyatlarini namoyon etadi. Ayniqsa, loyiha asosida ishlash usuli kreativlikni rivojlantirishda samarali natija beradi. Loyiha faoliyati davomida talabalar muammoni aniqlash, ma'lumot to'plash, tahlil qilish va amaliy yechim ishlab chiqish ko'nikmalarini egallaydilar. Bu esa ularda mustaqil fikrlash va innovatsion yondashuvni shakllantiradi.

Shuningdek, treninglar, debatlar va intellektual o'yinlar ham kreativ tafakkurni rivojlantirishning muhim vositalaridan biridir. Debat jarayonida talabalar o'z fikrini asoslash, dalillar bilan himoya qilish hamda turli nuqtayi nazarlarni tahlil qilishga

“KELAJAK TEKNOLOGIYALARI VA SUN’IY INTELLEKT”
nomli respublika ilmiy-amaliy masofaviy konferensiyasi
VOLUME-1, ISSUE-3, 2026

o‘rganadi. Intellektual o‘yinlar esa tezkor fikrlash, muammoli vaziyatlarga ijodiy yondashish va jamoada ishlash ko‘nikmalarini rivojlantiradi. Trening mashg‘ulotlari orqali talabalarning kommunikativ qobiliyatlari, liderlik sifatlari hamda ijodiy faolligi ortadi. Raqamli texnologiyalar asosida tashkil etilgan auditoriyadan tashqari faoliyatlar ham kreativlikni rivojlantirishda katta imkoniyatlarga ega. Zamonaviy multimedia vositalari, onlayn platformalar, virtual laboratoriyalar va ta’limiy dasturlar talabalarning mustaqil ishlash faoliyatini kuchaytiradi. Talabalar internet resurslari orqali yangi bilimlarni egallaydi, innovatsion loyihalar yaratadi hamda o‘z g‘oyalarini raqamli shaklda taqdim etish imkoniyatiga ega bo‘ladi. Bu esa ularning axborot bilan ishlash va kreativ yondashuv ko‘nikmalarini rivojlantiradi.

Kreativlikni rivojlantirishda pedagogning roli ham muhim hisoblanadi. Pedagog talabalarni qo‘llab-quvvatlovchi, erkin fikr bildirishga undovchi va ijodiy muhit yaratuvchi shaxs bo‘lishi lozim. O‘qituvchining innovatsion pedagogik texnologiyalardan foydalanishi talabalar faolligini oshiradi hamda ularning ijodiy salohiyatini yuzaga chiqarishga xizmat qiladi. Ayniqsa, interfaol metodlar — “Aqliy hujum”, “Klaster”, “Bumerang”, “Case-study” kabi usullar talabalarning kreativ fikrlashini rivojlantirishda samarali natija beradi.

Demak, auditoriyadan tashqari faoliyatlar talabalarning kreativ kompetensiyalarini rivojlantirish, mustaqil fikrlashini shakllantirish va kasbiy tayyorgarligini oshirishda muhim pedagogik omil hisoblanadi. Bunday faoliyatlarni maqsadli tashkil etish orqali ta’lim jarayonining samaradorligini oshirish mumkin.

Auditoriyadan tashqari faoliyat

Auditoriyadan tashqari faoliyat — bu talabalarning dars mashg‘ulotlaridan bo‘sh vaqtda amalga oshiriladigan tarbiyaviy, ma’naviy-ma’rifiy, ijodiy va amaliy faoliyatlar majmuasidir. Mazkur faoliyat turi talabalarning bilimini mustahkamlash, qiziqish va qobiliyatlarini rivojlantirish hamda ularning bo‘sh vaqtini mazmunli tashkil etishga

"KELAJAK TEKNOLOGIYALARI VA SUN'IY INTELLEKT"
nomli respublika ilmiy-amaliy masofaviy konferensiyasi
VOLUME-1, ISSUE-3, 2026

xizmat qiladi. Auditoriyadan tashqari faoliyatlar orqali talabalarda mustaqil fikrlash, ijodiy yondashuv, tashabbuskorlik va jamoada ishlash ko'nikmalari shakllanadi. Bugungi kunda oliy ta'lim tizimida auditoriyadan tashqari faoliyatlarni samarali tashkil etish muhim pedagogik vazifalardan biri hisoblanadi. Chunki bunday faoliyatlar ta'lim jarayonining uzviy davomi bo'lib, talabalarning nazariy bilimlarini amaliyot bilan bog'lash imkonini beradi. Ayniqsa, turli fan to'garaklari, seminarlar, treninglar, intellektual o'yinlar, loyihaviy ishlar va madaniy tadbirlar yoshlarning kreativ salohiyatini rivojlantirishda katta ahamiyatga ega. Auditoriyadan tashqari faoliyatlarning asosiy maqsadi — talabaning shaxsiy rivojlanishini qo'llab-quvvatlash va uning ijtimoiy faolligini oshirishdir. Ushbu jarayonda talabalar o'z qiziqishlari asosida mustaqil izlanadi, yangi g'oyalarni ilgari suradi hamda muammolarga innovatsion yondashishga o'rganadi. Bu esa ularning kreativ kompetensiyalarini shakllantirishga xizmat qiladi.

Shuningdek, auditoriyadan tashqari faoliyatlar yoshlarning ma'naviy-axloqiy tarbiyasini rivojlantirishda ham muhim o'rin tutadi. Turli ma'rifiy uchrashuvlar, kitobxonlik kechalari, sport musobaqalari va ijtimoiy loyihalar orqali talabalarda vatanparvarlik, hamjihatlik va mas'uliyat hissi shakllanadi. Shu sababli auditoriyadan tashqari faoliyatlarni zamonaviy pedagogik texnologiyalar asosida tashkil etish ta'lim samaradorligini oshirishning muhim omillaridan biri hisoblanadi.

Innovatsion yondashuv

Innovatsion yondashuv — ta'lim jarayoniga yangi g'oya, metod, texnologiya va pedagogik usullarni tatbiq etish orqali ta'lim samaradorligini oshirishga qaratilgan zamonaviy faoliyat shaklidir. Ushbu yondashuv talabalarning mustaqil fikrlashi, ijodiy qobiliyati va muammolarni hal qilish kompetensiyalarini rivojlantirishga xizmat qiladi. Ayniqsa, auditoriyadan tashqari mashg'ulotlarda innovatsion yondashuvlardan foydalanish talabalarning kreativ salohiyatini yuzaga chiqarishda muhim ahamiyat kasb

“KELAJAK TEKNOLOGIYALARI VA SUN’IY INTELLEKT”
nomli respublika ilmiy-amaliy masofaviy konferensiyasi
VOLUME-1, ISSUE-3, 2026

etadi. Hozirgi davrda raqamli texnologiyalar, interfaol metodlar va zamonaviy pedagogik texnologiyalar asosida tashkil etilgan faoliyatlar innovatsion ta’limning asosiy tarkibiy qismi hisoblanadi. Jumladan, loyiha asosida ta’lim berish, “Case-study”, “Brainstorming”, “Debat”, “Klaster” kabi metodlar talabalarning erkin va ijodiy fikrlashini rivojlantiradi. Bunday metodlar orqali talabalar muammoli vaziyatlarni tahlil qilish, mustaqil qaror qabul qilish va yangi g‘oyalarni ilgari surishga o‘rganadilar.

Innovatsion yondashuvning muhim jihatlaridan biri — ta’lim jarayonida axborot-kommunikatsiya texnologiyalaridan samarali foydalanishdir. Elektron platformalar, multimedia vositalari, virtual laboratoriyalar va onlayn ta’lim resurslari talabalarning bilim olish imkoniyatlarini kengaytiradi. Shu bilan birga, raqamli texnologiyalar talabalarning axborot bilan ishlash, kreativ loyiha yaratish va o‘z fikrlarini zamonaviy shaklda taqdim etish ko‘nikmalarini rivojlantiradi.

Shuningdek, innovatsion yondashuv talaba shaxsiga yo‘naltirilgan ta’limni tashkil etishni ham nazarda tutadi. Bunda pedagog talabalarning qiziqishi, ehtiyoji va individual imkoniyatlarini hisobga olgan holda faoliyat olib boradi. Natijada ta’lim jarayoni samaradorligi oshib, talabalarning o‘quv motivatsiyasi va ijodiy faolligi kuchayadi.

Demak, innovatsion yondashuv auditoriyadan tashqari faoliyatlarni samarali tashkil etish, talabalarning kreativ kompetensiyalarini rivojlantirish hamda zamonaviy raqobatbardosh mutaxassislarni tayyorlashda muhim pedagogik omil hisoblanadi.

Xulosa

Xulosa qilib aytganda, auditoriyadan tashqari faoliyatlar talabalarning kreativ fikrlashini rivojlantirishda muhim pedagogik vosita hisoblanadi. Bunday faoliyatlar yoshlarning mustaqil fikrlashi, ijodiy yondashuvi, muammoli vaziyatlarga innovatsion yechim topish qobiliyatini shakllantirishga xizmat qiladi. Ayniqsa, turli to‘garaklar, loyiha ishlari, treninglar, intellektual o‘yinlar hamda raqamli texnologiyalar asosida tashkil etilgan mashg‘ulotlar talabalarning kreativ salohiyatini yuzaga chiqarishda

"KELAJAK TEKNOLOGIYALARI VA SUN'IY INTELLEKT"
nomli respublika ilmiy-amaliy masofaviy konferensiyasi
VOLUME-1, ISSUE-3, 2026

samarali natija beradi.

Maqolada tahlil qilinganidek, innovatsion yondashuvlar va zamonaviy pedagogik texnologiyalardan foydalanish auditoriyadan tashqari faoliyatlarning samaradorligini yanada oshiradi. Interfaol metodlar orqali talabalar erkin fikrlashga, jamoada ishlashga va yangi g'oyalarni ilgari surishga o'rganadilar. Shu bilan birga, bunday faoliyatlar talabalarning kasbiy kompetensiyalari, kommunikativ ko'nikmalari hamda ijtimoiy faolligini rivojlantirishga ham ijobiy ta'sir ko'rsatadi.

Demak, auditoriyadan tashqari mashg'ulotlarni maqsadli va tizimli ravishda tashkil etish orqali ta'lim sifatini oshirish, kreativ fikrlovchi va raqobatbardosh mutaxassislarni tayyorlash imkoniyati kengayadi. Kelgusida ta'lim jarayonida innovatsion texnologiyalar va kreativ metodlardan yanada samarali foydalanish talabalarning ijodiy salohiyatini rivojlantirishning muhim omillaridan biri bo'lib xizmat qiladi.

Foydalanilgan adabiyotlar

1. Yo'ldoshev, J. G'. (2013). Talabalarning mustaqil ishini tashkil etish va nazorat qilish metodikasi. O'qituvchi.
2. Kaufman, J. C., & Beghetto, R. A. (2009). Beyond Big and Little: The Four C Model of Creativity. Review of General Psychology, 13(1), 1-12. (Talabalarning shaxsiy qiziqishlari doirasidagi "mini-c" va "little-c" kundalik kreativlik darajalarini darsdan tashqarida rivojlantirish modeli).
3. Jumayev, M. E. (2021). Auditoriyadan tashqari mashg'ulotlarda talabalarning ijodiy va mantiqiy tafakkurini o'stirish usullari. Uzlaksiz ta'lim jurnali, 5(2), 18-24.
4. Karimova, S. A. (2022). Talabalar ilmiy jamiyatlari – bo'lajak mutaxassislarning kreativ salohiyatini shakllantirish omili sifatida. Pedagogik mahorat, 3(1), 104-109.
5. Tolipov, O'. Q. (2009). Oliy pedagogik ta'lim tizimida talabalarning mustaqil ishlarini tashkil etish texnologiyasi. Fan.